

Paikallisten järjestelyerien käyttö kunta-alalla 1.1.2010 ja 1.2.2010

Kunnallinen työmarkkinalaitos

Anne Hotti
1.12.2010

Paikallisten järjestelyerien käyttö 1.1.2010 ja 1.2.2010

Yleistä

Kunnallinen työmarkkinalaitos teki kuntiin ja kuntayhtymiin 1.1.2010 ja 1.2.2010 paikallisten järjestelyerien käyttöä ja kohdentumista koskevan tiedustelun. Lähetekirje ja tiedustelulomake ovat liitteessä. Kunnallisessa työmarkkinalaitoksessa on tehty vastaavanlainen selvitys myös vuosien 1998, 2000, 2002 - 2009 paikallisista järjestelyeristä.

1.2.2010 kunta-alalla oli käytettävissä voimassa olevien virka- ja työehtosopimusten 2010 – 2011 allekirjoituspöytäkirjojen mukainen samapalkkaisuuserä, jonka suuruus vaihteli sopimusaloittain. Opetusalalla koko samapalkkaisuuserä käytettiin keskitetysti. KVTES:ssa erä käytettiin keskitetysti lukuun ottamatta palkkahinnoittelun ulkopuolisia, samoin lääkärisopimuksessa lukuun ottamatta sairaalalääkäreitä ja sairaalahammaslääkäreitä. Teknisten ja tuntipalkkaisten samapalkkaisuuserä käytettiin kokonaan paikallisesti.

Näiden lisäksi Tehy-pöytäkirjaan kuuluvilla oli käytettävissä jo vuonna 2007 allekirjoitetun Tehy-pöytäkirjan mukainen paikallinen järjestelyerä 1.1.2010.

Samalla tiedusteltiin myös KVTES 2010 – 2011 ja Tehy-pöytäkirjan välisten palkkaerojen harmonisoinnin tarpeen määrää ja kustannuksia.

Näiden lisäksi kaikilla sopimusaloilla oli käytettävissä 1.9.2010 kustannusvaikutukseltaan 0,7 %:n suuruinen tuloksellisuuden paranemiseen perustuva paikallinen järjestelyerä. Tämän erän käyttö ja kohdentaminen selvitettiin erikseen kuntiin ja kuntayhtymiin lähetetyllä tiedustelulla.

I KVTES:n hinnoittelemattomien 1.2.2010 sekä Tehy – pöytäkirjaan kuuluvien 1.1.2010 paikallinen järjestelyerä

KVTES:ssa oli käytettävissä palkkahinnoittelun ulkopuolisille eli ns. hinnoittelemattomille allekirjoituspöytäkirjan 2 §:n mukainen 0,5 %:n suuruinen paikallinen järjestelyerä 1.2.2010. Erä tuli kohdentaa niille koulutetuille naisvaltaisille ryhmille, joiden palkka ei vastaa työn vaativuutta. Muilla KVTES:een kuuluvilla 1.2.2010 samapalkkaisuuserä on käytetty keskitetysti.

Tehy –pöytäkirjaan kuuluvilla oli käytettävissä 0,5 %:n suuruinen paikallinen järjestelyerä 1.1.2010. Tämä erä perustui ja vuonna 2007 allekirjoitettuun Tehy –pöytäkirjaan.

KVTES:ssa oli lokakuussa 2009 yhteensä 19 000 hinnoittelemattomiin kuuluvaa henkilöä. Tiedustelussa saatiin vastaukset kaiken kaikkiaan 12 527 KVTES:n hinnoittelemattomasta. Tiedustelu kattaa siten 66 % kaikista tähän ryhmään kuuluvista.

Tehy –pöytäkirjaan kuuluvia oli vastauksissa mukana yhteensä 42 754 henkilöä. Koska Tilastokeskuksen palkkatilastosta ei käy ilmi järjestäytyneisyys, eikä Tehy ole antanut näistä Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle tietoja, Tehy -pöytäkirjaan kuuluvien kokonaismäärästä ei ole KT:n käytettävissä tarkkaa tietoa.

a) KVTES hinnoittelemattomien 1.2.2010 paikallinen järjestelyerä

Suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi erän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kuntayksiköistä 9 % käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,5 % palkkasummasta. Keskimäärin näiden enemmän jakaneiden järjestelyerä oli 0,6 % palkkasummasta. Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,51 % järjestelyerän piiriin kuuluvien palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä järjestelyerää keskimäärin 0,01 % -yksikköä.

Valtaosa järjestelyerästä eli 98 % käytettiin tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin. Henkilökohtaisiin harkinnanvaraisiin lisiin käytettiin vain 1 % erästä. Muilla tavoin kuten esim. yleiskorotusluonteisesti käytettiin loput 1 % erästä.

Tiedustelun mukaan järjestelyvaroja sai 36 % hinnoittelemattomista.

b) Tehy –pöytäkirjaan kuuluvien 1.1.2010 paikallinen järjestelyerä

Lähes kaikki kunnista ja kuntayhtymistä jakoivat Tehy-pöytäkirjaan kuuluvien erän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kuntayksiköistä vain kolme käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,5 % palkkasummasta. Keskimäärin näiden enemmän jakaneiden järjestelyerä oli 1,4 % palkkasummasta. Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,51 % Tehy-pöytäkirjaan kuuluvien palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä järjestelyerää keskimäärin 0,01 % -yksikköä.

Tehy-pöytäkirjaan kuuluvien järjestelyerästä käytettiin 81 % tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin. Henkilökohtaisiin harkinnanvaraisiin lisiin käytettiin 17 % erästä. Muilla tavoin kuten esim. yleiskorotusluonteisesti käytettiin loput 2 % erästä.

Tiedustelun mukaan järjestelyvaroja sai 34 % Tehy-pöytäkirjaan kuuluvista.

c) KVTES:n 2010-2011 ja Tehy –pöytäkirjan väliset palkkaerot

Tiedustelussa selvitettiin KVTES:n 2010 – 2011 ja Tehy pöytäkirjan välisiä palkkaeroja 1.2.2010 jälkeen.

Selvityksen mukaan palkkojen harmonisointitarve koski 3,9 % KVTES:een kuuluvaa henkilöä sadassa tiedusteluun vastanneessa kunnassa tai kuntayhtymässä. Valtaosa harmonisoitavista työskentelee KVTES:n liitteissä 3, 4 ja 5.

Niissä kunnissa, joissa harmonisointitarvetta on, arvioidaan palkkaerojen poistamisen maksavan keskimäärin 0,47 % näiden kuntien KVTES – palkkasummasta. Koko KVTES:n palkkasummasta harmonisointi kustantaisi keskimäärin 0,1 %.

Suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä, joissa palkkaerojen harmonisointitarvetta on, arvioi saattavansa harmonisoinnin päätökseen lähimmän vuoden aikana.

Saatuihin tuloksiin on syytä suhtautua varauksella, sillä osa kunnista ja kuntayhtymistä on saattanut ottaa harmonisointitarpeeseen mukaan Tehy –pöytäkirjan aiheuttamien palkkaerojen lisäksi myös paras –hankkeen kunta- ja palvelurakennuudistusten aiheuttamaa harmonisointitarvetta!

II Teknisten paikallinen järjestelyerä 1.2.2010

Teknisten sopimukseen kuului lokakuussa 2009 yhteensä 25 000 henkilöä. Tiedustelu kattaa 61 % koko teknisten henkilöstöstä.

Teknisen sopimuksessa oli käytettävissä 1.2.2010 lukien 0,4 %:n suuruinen paikallinen järjestelyerä.

Järjestelyerän avulla pyrittiin edistämään naisvaltaisten alojen palkkakilpailukykyä sekä poistamaan naisten ja miesten perusteettomia palkkaeroja kohdentamalla palkkojen korotuksia koulutetuille naisvaltaisille ryhmille, jotka työskentelevät esimerkiksi seuraavissa teknisen alan tehtävissä: siivospäällikkö, siivoustyönjohtaja, työnohjaaja siivoustoimessa, kiinteistörekisterinhoitaja, laborantti, paikkatietokäsittelijä, kartanpiirtäjä, piirtäjä, suunnitteluavustaja, palveluesimies, tekninen avustaja, ympäristösuojelusihteeri, terveystarkastaja, kaavoitusarkkitehti, ympäristötarkastaja, puutarhuri, arkkitehti ja ympäristösihteeri.

Teknisten sopimuksessa suurin osa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena. Kunnista ja kuntayhtymistä 20 (7 %) käytti järjestelyerään enemmän kuin 0,4 % palkkasummastaan. Enemmän käyttäneissä kuntayksiköissä erä oli keskimäärin 0,49 % palkkasummasta.

Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,41 % TS:n palkkasummasta.

Selvityksen mukaan järjestelyerästä käytettiin kohdennetusti tehtäväkohtaisten palkkojen korotuksiin 78 % erästä ja henkilökohtaisen lisän maksamiseen käytettiin 22 % erästä.

Teknisten 1.2.2010 järjestelyerästä 36 % kohdennettiin palkkaryhmään I, 52 % palkkaryhmään II ja 12 % palkkaryhmään III. Järjestelyerää saavista 45 % oli palkkaryhmässä I, 39 % palkkaryhmässä II ja 16 % palkkaryhmässä III.

Järjestelyvaroja sai 32 % teknisten sopimukseen kuuluvista.

III Lääkärien järjestelyerä 1.2.2010

Lääkärisopimuksessa 1.2.2010 samapalkkaisuuserä käytettiin keskitetysti lukuun ottamatta sairaalalääkäreitä (lääkärisopimuksen liite 3) ja sairaalahammaslääkäreitä (lääkärisopimuksen liite 4).

Tilastokeskuksen kuntasektorin ja palkkatilaston mukaan lokakuussa 2009 kuntasektorilla oli 8 660 sairaalalääkäreitä ja 178 sairaalahammaslääkäreitä. Tiedustelu kattaa siten sairaalalääkäreistä 95 % ja lähes kaikki sairaalahammaslääkärit.

Allekirjoituspöytäkirjan mukaisesta 1.2.2010 samapalkkaisuuserästä oli sairaalalääkäreillä ja sairaalahammaslääkäreillä siirretty 0,15 % käytettäväksi paikallisesti päivystysjärjestelyjen tukemiseen sekä tehtäväkohtaisten palkkojen korottamiseen ja henkilökohtaisiin lisiin. Järjestelyerää jaettaessa tuli ottaa huomioon samapalkkaisuuden edistäminen ja alan palkkakilpailuvyyn ylläpitäminen.

Lääkärisopimuksessa kaikki kunnat ja kuntayhtymät jakoivat järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena.

a) Sairaalalääkäreiden paikallinen järjestelyerä 1.2.2010

Järjestelyerästä kohdennettiin 25 % päivystysjärjestelyjen tukemiseen. Tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin käytettiin 58 % ja henkilökohtaisten lisien maksamiseen käytettiin 17 %.

Erästä 72 % kohdennettiin erikois- ja yleislääkärin oikeudet omaaville sairaalalääkäreille. Johtavat/vastaavat sairaalalääkäriryhmät saivat erästä 25 %. Koulutuksessa olevat lääkärit saivat erästä 4 %.

Korotuksia sairaalalääkäreistä sai 10 %.

b) Sairaalahammaslääkäreiden paikallinen järjestelyerä 1.2.2010

Päivystysjärjestelyjen tukemiseen kohdennettiin 20 % erästä. Tehtäväkohtaisten palkkojen/vastaavien kuukausipalkkojen korotuksiin käytettiin erästä 80 %.

Erästä 92 % kohdennettiin erikois- ja yleislääkärin oikeudet omaaville sairaalahammaslääkäreille. Johtavat/vastaavat sairaalahammaslääkäriryhmät saivat erästä 4 %. Koulutuksessa olevat hammaslääkärit saivat erästä 5 %.

Korotuksia sairaalahammaslääkäreistä sai 10 %.

IV Tuntipalkkaisten järjestelyerä 1.2.2010

Lokakuussa 2009 tuntipalkkaisten työehtosopimukseen kuului 14 000 työntekijää. Tiedustelu kattaa 61 % kaikista tuntipalkkaisista työntekijöistä.

Tuntipalkkaisilla työntekijöillä oli 1.2.2010 käytettävissä paikallisesti allekirjoitus-pöytäkirjan mukainen 0,4 %:n samapalkkaisuuserä. Erällä pyrittiin edistämään naisvaltaisten alojen palkkakilpailukykyä sekä poistamaan naisten ja miesten perusteettomia palkkaeroja kohdentamalla palkankorotuksia koulutetuille naisvaltaisille ryhmille.

TTES:ssa valtaosa kunnista ja kuntayhtymistä jakoi järjestelyerän sopimuksessa mainitun suuruisena. Enemmän käyttäneitä kuntayksiköitä oli kahdeksan. Enemmän käyttäneillä järjestelyerän suuruus oli keskimäärin 2,33 %.

Keskimäärin paikallisen järjestelyerän kustannusvaikutukseksi tuli 0,50 % tuntipalkkaisten palkkasummasta. Kunnissa ja kuntayhtymissä maksettiin siten työnantajan päätöksellä ylimääräistä keskimäärin 0,1 % -yksikköä.

Järjestelyerästä kohdennettiin 72 % perustuntipalkkojen tarkistamiseen aikapalkkauksessa ja henkilökohtaiseen lisään aikapalkkauksessa käytettiin 17 % järjestelyerästä. Muulla tavalla aikapalkkauksessa käytettiin 11 % erästä.

Lähes puolet järjestelyerästä (45 %) kohdennettiin palkkaryhmään I B. Seuraavaksi eniten saivat palkkaryhmissä I C (19 %) ja I A (15 %) työskentelevät tuntipalkkaiset työntekijät.

Korotuksia sai 54 % kaikista tuntipalkkaisista.